

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte: Toma Nadejda,
judecători: Țurcan Anatolie și Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Margarint Oleg XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în or. XXXXX, str. XXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.08.2017 – 06.09.2017;

Instanța de apel: 26.09.2017 – 08.11.2017;

Instanța de recurs: 26.01.2018 – 18.04.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 06 septembrie 2017, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Margarint Oleg a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 (opt) ani și 9 (nouă) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de IMSP Spitalul Raional Ungheni și s-a încasat în beneficiul acesteia din contul lui Margarint Oleg, suma de 2635,39 (două mii șase sute treizeci și cinci) lei 39 bani.

A fost respinsă cerința procurorului Gîrbu Anatolie privind încasarea de la Margarint Oleg a sumei de 4962 lei în calitate de cheltuieli judiciare ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut, că Margarint Oleg, la 12.05.2017, în jurul orei 18.25, aflându-se la domiciliu în orașul XXXXX strada XXXXX, mun. XXXXX, unde locuia împreună cu părinții săi Margarint Anatolie,

Margarint Agafia și unchiul său Margarint Iakov, născut la 26.05.1932, fiind în stare de ebrietate alcoolică, a inițiat un conflict cu tatăl său Margarint Anatolie, în cadrul căruia i-a aplicat acestuia o lovitură cu capul în regiunea feței, apoi l-a apucat cu mâinile de regiunea gâtului și l-a îmbrâncit jos. Pentru a-i curma acțiunile lui Margarint Oleg, au intervenit mama acestuia Margarint Agafia și unchiul Margarint Iakov, însă Margarint Oleg i-a aplicat mamei sale o lovitură cu pumnul în regiunea corpului, îmbrâncind-o, apoi i-a aplicat unchiului Margarint Iakov o lovitură cu pumnul în regiunea pieptului și doborându-l la pământ, i-a aplicat mai multe lovituri cu picioarele peste diferite regiuni ale corpului provocându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.60 din 07.07.2017, vătămarea gravă a integrității corporale, periculoasă pentru viață, sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă cu fractura liniară a bazei craniului pe stânga și hemoragie subarahnoidiană, fractura bilaterală a mandibulei, fractura oaselor nazale, fractura coastelor 9 și 10 pe dreapta, vătămare ce a cauzat insuficiență cardiovasculară și decesul lui Margarint Iakov la 13.05.2017 în Spitalul din mun. Ungheni.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, după indicii calificativi – violența în familie, adică acțiuni intenționate, comise de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestate prin acțiuni violente care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale soldată cu decesul victimei.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Ungheni Gîrbu Anatolie, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, în partea referitoare la cheltuielile judiciare și emiterea unei noi decizii prin care a-l obliga pe Margarint Oleg să recupereze cheltuielile judiciare în mărime de 4706 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare și 256 lei pentru efectuarea rapoartelor de constatare medico-legale, în motivare a invocat ilegalitatea sentinței din următoarele motive:

- în cadrul procesului penal, până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul a declarat, personal, prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. Din aceste considerente vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate nu este pusă la îndoială, el fiind recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, astfel, în această privință nu sunt obiecții la sentința instanței de judecată;

- instanța de judecată, condamându-l pe Margarint Oleg, a respins solicitarea procurorului de a-l obliga pe Margarint Oleg să recupereze cheltuielile judiciare în mărime de 4706 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare și 256 lei pentru efectuarea rapoartelor de constatare medico-legale, fără a se expune cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, or, potrivit prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiuni cu privire la cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, circumstanțe constatate în ședința de judecată, iar contrar prevederilor art. 397

pct. 5) Cod de procedură penală, sentința, nominalizată supra, nu cuprinde dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor. Totodată, conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului;

- potrivit alin. (3) al aceluiași articol instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. În cazul respectiv instanța nu a stabilit asemenea circumstanțe, ce ar determina eliberarea condamnatului de la plata cheltuielilor judiciare, dar a decis neîntemeiat neîncasarea lor din contul acestuia, fără să specifice dacă acestea se trec sau nu în contul statului în dispozitivul sentinței;

- Curtea de la Strasbourg amintește că art. 6 alin. (1) din CEDO garantează fiecărei persoane dreptul ca o instanță să îi determine drepturile și obligațiile civile. Cheltuielile generate de un proces sunt avansate, în primul rând, de stat, care se angajează să garanteze justițiabililor dreptul de acces la o instanță independentă, imparțială și care să analizeze pretențiile justițiabililor într-un termen rezonabil. În al doilea rând, deși gratuitatea justiției reprezintă „complementul natural” al egalității părților în proces, înfăptuirea serviciului public al justiției implică unele cheltuieli pe care o parte sau părțile le avansează în cursul desfășurării procesului. Deci, faptul că statul avansează cheltuielile generate de un proces, asta nicidecum nu înseamnă că cheltuielile judiciare urmează a fi trecute în contul statului, or, sunt anumite cazuri prevăzute de lege, pe care în cazul de față instanța nu le-a constatat și urma să dispună încasarea lor de la condamnat;

- așadar, instanța de judecată, procedând în modul descris mai sus, a pronunțat o sentință în partea ce privește cheltuielile judiciare, care este contrară legii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, fiind menținută fără modificări sentința.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, judecând cauza penală în privința lui Margarint Oleg, în latura încasării cheltuielilor judiciare, referitor la care se atacă sentința, instanța de fond nu a admis derogări de la procedura penală, soluția instanței de fond de respingere a cererii procurorului în latura dată fiind una întemeiată și corectă, în legătură cu ce apelul declarat a fost respins ca nefondat, temei de casare a sentinței instanței de fond din motivele invocate de procuror nefiind stabilite.

Instanța de apel a menționat că, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat.

A mai reținut instanța de apel că, în cauza penală dată la etapa urmăririi penale au fost dispuse și efectuate expertize judiciare, fiind soldate cu raport de constatare nr. 213 din 16.05.2017, cu suportarea cheltuielilor de 128 lei, raport de constatare nr.210 din 15.05.2017, cheltuieli 128 lei, raport de expertiză judiciară nr. 60 din 07.07.2017, cu cheltuieli 2844 lei și raport de expertiză judiciară psihiatrico-psihologică legală nr. 88a-2017 din 07.08.2017, cu cheltuieli în sumă de 1862 lei, în total cheltuieli în sumă de 4962 lei.

Totodată expertizele dispuse de către organul de urmărire penală pentru stabilirea gradului vătămarilor leziunilor corporale și a cauzei decesului victimei, determinarea capacității de conștientizare și dirijare a acțiunilor și stării de responsabilitate a inculpatului, în urma pornirii urmăririi penale pe cauza penală data, constituie acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Astfel, instanța de judecată a statuat că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea dovedirii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin dispunerea efectuării expertizelor judiciare, precum și pentru înfăptuirea altor acțiuni procesuale în scopul probării vinovăției, reprezintă cheltuieli judiciare care urmează a fi achitate din bugetul statului.

Argumentele enunțate de procuror în apelul declarat au fost considerate nefondate și respinse, instanța de apel considerând că nu este necesară motivarea suplimentară a soluției, deoarece prima instanță în mod corect și desfășurat și-a motivat hotărârea, care a fost susținută de către instanța de apel.

De asemenea instanța de apel a considerat nefondate argumentele aduse de procuror precum că prima instanță nu s-a expus asupra faptului cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, deoarece prima instanță a respins solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor suportate de la inculpat, indicând că aceste cheltuieli urmează a fi suportate de stat.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 04 ianuarie 2018, în termen, declară recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, prin care solicită să fie remisă cauza spre rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temeii de drept prevăzute de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- consideră neargumentată poziția instanței de trecere în contul statului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor, or, acestea conform legislației în vigoare urmau a fi încasate din contul inculpatului.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanțele de judecată nu au calificat obiectiv, necesitatea încasării cheltuielilor de judecată, adoptând o decizie neargumentată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge apelul procurorului, cu menținerea sentinței fără modificări, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpat a sumei de 4962 lei, ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei medico-legale, or, cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în speță nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente suportate anume de către stat.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod penal stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, *experți*, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
- 4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin urmare, suma de 4962 lei este compusă din efectuarea constatărilor medico-legale privind gradul de gravitate și a caracterului vătămarilor integrității corporale (Raportul de constatare nr. 213 din 16 mai 2017 – 128 lei (f. d. 50) și Raportul de constatare nr. 210 din 15 mai 2017 – 128 lei (f. d. 51)), expertizei medico-legale privind constatarea cauzei morții (Raport de expertiză judiciară nr. 60 din 07 iulie 2017 – 2844 lei (f. d. 79 – 83) și expertiza psihiatrică (Raportul nr. 88a-2017 din 07 august 2017 – 1862 lei (f. d. 113 – 115)), or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așa dar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea cauzei decesului victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurentă prescrisă la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost

constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Dubăsari Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Margarint Oleg XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **18 mai 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena